

José Enrique Monterde

Un nou retorn a Donostia —després de prop de vint-i-cinc anys d'assistència gairebé ininterrompuda— no fa més que reafirmar la sensació de *deja vu*, d'un modest "etern retorn" als mateixos llocs, les mateixes persones, els mateixos actes i les mateixes rutines. Tanmateix, una observació més precisa no deixa de notar algunes variants, petits o grans detalls a vegades, que permeten fixar una nova edició en el record. Enguany, no pareix insensat establir alguna relació entre les restriccions econòmiques que han acompanyat la celebració de la III edició del Festival Internacional de Cine de Sant Sebastià i la generalitzada correcció política que acompanya els temps del bon tarannà. Els bons sentiments i l'adhesió sentimental a les bones causes (el rebuig a la guerra o al terrorisme, i a les seves conseqüències, el problema de la immigració clandestina o de la violència causada pel narcotràfic, la bondat de la reinserció moral del delinqüent o la denúncia de la corrupció politicoempresarial, la desorientació de la vella esquerra o la revisió d'una vida probablement fracassada, els aplecs i desapecs amorosos, etc.) han estat la tònica central de la selecció oficial. Sota dels paràmetres esmentats, s'hi han bellugat un grapat d'acceptables pel·lícules, i d'altres diversament fallides, tot

creant, això sí, una sensació de certa monotonia temàtica.

Paral·lelament, aquest any s'ha produït una altra paradoxa significativa: la secció oficial —que, juntament amb la revisió de títols procedents d'altres festivals (les *Perlas* s'anomena la secció) és el màxim que pot veure un cronista no ubic— oferia *a priori* l'interès d'un conjunt de noms importants en el panorama cinematogràfic actual: Allen, Winterbottom, Guédiguian, Sayles, Aristarain, Gaviria, Szabo, Dupeyron, Sorín o Paskaljevic, constituïen una nòmina molt més coneguda d'entrada que en les darreres edicions. Significativament, excepte Allen —inauguració fora de concurs— Paskaljevic i Sorín, la resta de noms varen defraudar, en major o menor mesura; des de la ridícula empanada mental de *Mon père est un ingénieur* (Guédiguian) a la vacuïtat de *Nine Songs* (Winterbottom), des de la tòpica demagògia de *Silver City* (Sayles) a la retòrica banal de *Roma* (Aristarain), de la superficialitat de *Sumas y restas* (Gaviria) i *Inguélézi* (Dupeyron) a la falta de subtilitat de *Being Julia* (Szabo),...

Per contra, han estat una colla de desconeguts, gairebé debutants cineastes, els qui han assolit un major nivell, tal com el raonable —encara que no perfecte, per descomptat— palmarès ha reconegut. Vora la coherència de *Bombón-El perro* (Sorín), respecte del seu treball anterior, *Historias mínimas*, a l'a-

pesarada contemplació dels horrors de la postguerra a Bòsnia del *Sueño de una noche de invierno* (Paskaljevic), només llastada per un final excessivament precipitat, s'hi alineen quatre noms prometedors; l'iranià Bahman Ghobadi, de qui *Turtles Can Fly* va guanyar la Conxa d'Or, amb un film que va suscitar el consens de gairebé tothom (excepte el so tafirmant, qui sospita del sentimentalisme davant les desgràcies infantils predominant sobre qualsevol altra anàlisi del conflicte kurd a l'àrea irano-iraquiana); el britànic Peter Travis, sobri i eficaç en la seva revisitació de l'horror de l'atemptat d'*Omagh*; la xinesa Xu Jinglei, actriu i directora de *Letter from an Unknown Woman*, esteticista versió de l'immortal relat de Stefan Zweig, molt diferent de l'adaptació d'Ophüls; i la danesa Susanne Bier, responsable de *Brothers*, que se centra en un intens triangle entre dos germans i la dona d'un d'ells, amb la presència militar danesa a l'Afganistan com a detonant de la crisi familiar. I un pietós oblit per algun altre títol, amb especial menció a *Horas de luz* (Matji), l'única participant plenament espanyola, fet que dona lloc a angoixoses presumpcions: ¿no hi havia res millor, en la producció espanyola? Amb tot el que s'ha dit es veurà que la collita donostiarra d'enguany no ha estat —ni molt menys— pitjor que la d'altres edicions, encara que no hi hagi sabut trobar cap obra mestra. ■

Turtles Can Fly.